

ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ ΜΟΙΡΩΝ

Ερευνητική Ομάδα Μουσαδάκη Στυλιανή,
Μαλλιάρáκη Ελευθερία, Ντότσικα Ασημίνα

ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

Ερευνητική Εργασία: Ασφάλεια στο Διαδίκτυο

2011-2012

ΚΛΟΠΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ

Η διαδικτυακή απάτη είναι ένα είδος κυβερνοεγκλήματος που πραγματοποιείται μέσω *email*, *ιστοσελίδων*, *chat rooms* ή *Forums*. Υπάρχουν διάφορα είδη τέτοιων δραστηριοτήτων, συμπεριλαμβανόμενων του *phishing* και του *pharming*, στις οποίες χρησιμοποιούνται πλαστά e-mail και ιστοσελίδες για να ξεγελάσουν τους αποδέκτες/επισκέπτες ώστε να αποκαλύψουν προσωπικά δεδομένα, όπως στοιχεία πιστωτικών καρτών και κωδικούς.

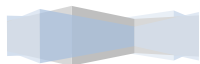
Για να αποφύγετε τέτοιες κακόβουλες πράξεις, εταιρείες που ειδικεύονται στον τομέα της ασφάλειας δεδομένων προτείνουν τα ακόλουθα μέτρα κατά της διαδικτυακής απάτης:

ΤΙ ΠΡΕΠΕΙ

- Σκεφτείτε ενδεχομένως να απενεργοποιήσετε τη λειτουργία *file sharing* στον υπολογιστή σας.
- Να «ανοίγετε» επισυναπτόμενα αρχεία με προσοχή, ιδίως όταν προέρχονται από άγνωστους αποστολείς.
- Να εξοικειωθείτε με τις πολιτικές ασφαλείας των ιστοσελίδων, ιδίως όταν σας ζητούνται προσωπικά/ απόρρητα δεδομένα.
- Να ελέγχετε τους αναλυτικούς λογαριασμούς των πιστωτικών σας καρτών.
- Να κάνετε εγκατάσταση και συχνές ανανεώσεις των προγραμμάτων ασφαλείας του υπολογιστή σας.
- Να διατηρείτε το λειτουργικό σας σύστημα ενημερωμένο όπως και όλες τις λειτουργίες του υπολογιστή σας με τα τελευταία *security patches*.
- Να δημιουργείτε ισχυρούς κωδικούς και να τους προστατεύετε με προσοχή ή να χρησιμοποιείτε λογισμικό προστασίας προσωπικών κωδικών.
- Να «κλειδώνετε» το προσωπικό σας ηλεκτρονικό γραμματοκιβώτιο (mailbox).
- Να καταστρέψετε λογαριασμούς πιστωτικών καρτών και οικονομικά στοιχεία πριν τα πετάξετε.
- Οι «δυνατοί» κωδικοί αποτελούνται από 8 χαρακτήρες και πάνω και περιλαμβάνουν έναν συνδυασμό από γράμματα, νούμερα και σύμβολα.
- Να εκμεταλλευτείτε τη δυνατότητα που παρέχουν οι Τράπεζες για μια δωρεάν ετήσια αναφορά της πιστωτικής σας κάρτας.

ΤΙ ΔΕΝ ΠΡΕΠΕΙ

- Μην παρέχετε προσωπικά δεδομένα σε κανέναν μέσω τηλεφώνου ή αυτοπροσώπως (π.χ: για αίτηση δανείου) παρά μόνο αν είστε σίγουροι για την αξιοπιστία του τρίτου ατόμου.

- Μην δίνετε ποτέ προσωπικά δεδομένα ως απάντηση σε email, σε μια ιστοσελίδα που έχετε συνδεθεί μέσω ενός εξωτερικού link ή σε pop-up παράθυρο που εμφανίζεται σε κανονική ιστοσελίδα.
- Ανοίξτε ένα νέο παράθυρο και πληκτρολογείτε τη διεύθυνση ώστε να βεβαιωθείτε για την νομιμότητα ενός αμφιλεγόμενου Διαδικτυακού τόπου.
- Μην κρατάτε οικονομικά δεδομένα σε φορητούς υπολογιστές παρά μόνο αν είναι απολύτως απαραίτητο - οι φορητοί υπολογιστές είναι πολύ πιο πιθανό να κλαπούν από τους επιτραπέζιους.
- Αν πιστεύετε ότι έχετε πέσει θύμα Διαδικτυακής απάτης ή κλοπής προσωπικών δεδομένων, να καταγγείλετε το γεγονός κατευθείαν στις αρχές.

Μπορείτε να επισκεφτείτε τις παρακάτω ιστοσελίδες για περισσότερες πληροφορίες:

- www.ic3.gov
- www.fraud.org
- www.cybercrime.gov

Γνωρίζετε πως όταν δημιουργήσουμε ένα λογαριασμό στο Facebook εξ ορισμού όλοι οι χρήστες του Facebook έχουν πρόσβαση σε όλη πληροφορία, δεδομένα ανεβάσουμε πάνω στο λογαριασμό μας;

Μήπως γνωρίζετε για ποιον αριθμό μιλάμε?

Οι χρήστες του Facebook ξεπερνούν τα 400 εκατομμύρια σε όλο τον κόσμο. Αυτό σημαίνει ότι αν εξαιρέσουμε τους φίλους σας περίπου 400 εκατομμύρια άσχετα άτομα με εσάς μπορούν αν το θελήσουν να εισβάλουν στον λογαριασμό σας, να πάρουν τις φωτογραφίες σας και να τις χρησιμοποιήσουν όπως θέλουν αυτοί... Μπορούν επίσης να δουν πληροφορίες όπως για παράδειγμα το πού μένετε, πόσο χρονών είστε και τι κάνετε ανά πάσα στιγμή ... *δεν σας τρομάζει αυτό?*

Σκεφτείτε το διαφορετικά... Αν έρθει ένας άγνωστος στο δρόμο και σας ζητήσει να του δώσετε μια φωτογραφία σας ή σας ρωτήσει να του πείτε πού μένετε θα του πείτε? Με την ίδια λογική δεν θα το κάνατε ούτε στο Facebook.

Βεβαιωθείτε λοιπόν ότι στο εικονικό σας προφίλ έχουν πρόσβαση μόνο οι φίλοι σας!!!

Τώρα για να δούμε ποιους θεωρούμε ηλεκτρονικούς μας φίλους...

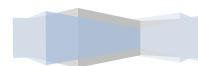
Κάντε λίγα μαθηματικά και σκεφτείτε πόσους φίλους έχετε στην πραγματική σας ζωή και πόσους φίλους έχετε στο Facebook! Σίγουρα ο αριθμός δεν είναι καθόλου ο ίδιος. Πολύ κόσμος έχει την τάση να κάνει *Προσθήκη* στο προφίλ του άτομα τα οποία αν τα συναντούσε στον δρόμο το πιο πιθανό ούτε γεια δεν θα τους έλεγε! Μην κάνετε φίλους σας οποιονδήποτε σας κάνει "*add request*". Από την στιγμή που τον κάνετε φίλο σας αυτόματα έχει πρόσβαση στο προφίλ σας. Οι σχέσεις μεταξύ των ατόμων δεν αλλάζουν επειδή αλλάζει ο τρόπος επικοινωνίας.

Στην περίπτωση όμως που αποφασίσετε να προσθέσετε στην λίστα των φίλων σας όλο τον κόσμο που σας το ζητά, προσπαθήστε να μην ανεβάζετε πολύ προσωπικές φωτογραφίες και να μην γράφετε πολύ προσωπικά στοιχεία για σας. Πότε δεν ξέρετε αν κάποιος από τους «φίλους» σας, χρησιμοποιήσει κάποια φωτογραφία σας ή βίντεο, εναντίον σας με σκοπό να σας απομονώσει ή να σας βλάψει.

Εκατομμύρια προσωπικά δεδομένα από χιλιάδες «φίλους» τους υπέκλεψαν... κακόβουλα προγράμματα!

Τα προγράμματα αυτά δημιούργησαν ψεύτικα προφίλ στο Facebook, υποδυόμενα τους ανθρώπους, σύμφωνα με τους ερευνητές του Πανεπιστημίου της Βρετανικής Κολούμπια στον Καναδά. Οι ειδικοί ανέπτυξαν «κοινωνικά ρομπότ» ή socialbot, όμοια με αυτά που χρησιμοποιούν οι χάκερ για την υποκλοπή ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων και κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι μπορεί να έχουν διαρρεύσει πληροφορίες 250 Gigabyte, στις οποίες περιλαμβάνονται 14.500 διευθύνσεις σπιτιών και 46.500 email.

Για άλλη μια φορά καταδεικνύεται, λοιπόν, η επιτακτική ανάγκη προστασίας των προσωπικών μας δεδομένων και αντιμετώπισης των διαδικτυακών μας φίλων πάντα ως απλών επαφών ή αγνώστων!

ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΜΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Πρωθούνται αυστηροί κανόνες για εταιρείες όπως το Facebook και η Google.

Με νομοθετικές ρυθμίσεις που θα προστατεύουν για πρώτη φορά την ιδιωτικότητα των χρηστών του Internet «απαντά» η Ευρωπαϊκή Ένωση στα αλλεπάλληλα κρούσματα παραβίασης των προσωπικών δεδομένων δεκάδων εκατομμυρίων πολιτών.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναμένεται να προτείνει τη θέσπιση ισχυρών κανόνων προστασίας που θα δίνουν στους χρήστες του Διαδικτύου μεγαλύτερο έλεγχο στον τρόπο με τον οποίο κοινωνικά δίκτυα όπως το Facebook και εταιρείες όπως η Google χρησιμοποιούν τα προσωπικά τους δεδομένα.

Σύμφωνα με δηλώσεις αξιωματούχων της Ε.Ε., το νέο ρυθμιστικό πλαίσιο αναμένεται να συνταχθεί μέσα στο 2011, μετά από διαδικασία δημόσιας διαβούλευσης που θα προηγηθεί. Οι νέοι κανονισμοί θα αναμορφώσουν την παρωχημένη νομοθεσία περί ιδιωτικότητας που ισχύει εδώ και τουλάχιστον 15 χρόνια – δηλαδή προ της διάδοσης του Διαδικτύου.

«Τα οφέλη που αποκομίζουν από την τεχνολογία ιδιώτες, επιχειρήσεις και δημόσιες αρχές, πρέπει να πηγαίνουν χέρι-χέρι με τον απαραίτητο σεβασμό προς τα προσωπικά δεδομένα», αναφέρει ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Το «Δικαίωμα στη Λήθη»

Το νομοθετικό πλαίσιο που προτείνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή - με τίτλο «Μια ολοκληρωμένη προσέγγιση για την προστασία των προσωπικών δεδομένων στην Ευρωπαϊκή Ένωση» - εισάγει για πρώτη φορά το «**Δικαίωμα στη Λήθη**» ενός χρήστη του Διαδικτύου.

Με άλλα λόγια, αναγνωρίζει το δικαίωμα στους χρήστες να ζητούν από τις εταιρείες να διαγράψουν οριστικά τα δεδομένα που τους αφορούν και είναι αποθηκευμένα από παλαιότερες ενέργειές που έχουν κάνει στο Διαδίκτυο (για παράδειγμα πληροφορίες που έχουν καταχωρίσει στο προφίλ τους στο Facebook, αναρτήσεις που έχουν κάνει κ.λπ.).

Το πλαίσιο θα ορίζει ακόμη ότι οι χρήστες πρέπει να δίνουν τη ρητή συγκατάθεσή τους προκειμένου οι εταιρείες να μπορούν να χρησιμοποιήσουν ή να επεξεργαστούν με οποιοδήποτε τρόπο τα προσωπικά τους δεδομένα.

«Αδιαφανείς» οι πολιτικές απορρήτου

Παράλληλα, το 20σέλιδο κείμενο της Κομισιόν που δόθηκε στη δημοσιότητα, επικρίνει τις τρέχουσες πολιτικές απορρήτου που ακολουθούν οι εταιρείες και τις αποκαλεί «αδιαφανείς».

«Η προστασία των προσωπικών δεδομένων αποτελεί θεμελιώδες δικαίωμα», δήλωσε η επίτροπος δικαιοσύνης της Ε.Ε., Βίβιαν Ρέντινγκ, η οποία επιβλέπει τη διαδικασία προώθησης της ρύθμισης.

«Για να διασφαλιστεί αυτό το δικαίωμα, έχουμε ανάγκη από σαφείς και σταθερούς κανόνες προστασίας των δεδομένων. Πρέπει επίσης να εναρμονίσουμε τη νομοθεσία μας με τις προκλήσεις που δημιουργούν οι νέες τεχνολογίες και η παγκοσμιοποίηση», πρόσθεσε.

«Στον αέρα τα προσωπικά δεδομένα»

Τα μέτρα αυτά έρχονται μετά τις αυξανόμενες ανησυχίες που έχουν προκληθεί παγκοσμίως σχετικά με την προστασία της ιδιωτικότητας και τα κρούσματα παραβίασης προσωπικών δεδομένων στο Διαδίκτυο.

Εταιρείες όπως η Google, το Facebook, η Microsoft και η Yahoo συλλέγουν - χωρίς επαρκή έλεγχο - όλο και περισσότερες πληροφορίες για τις online συνήθειες των χρηστών.

Χαρακτηριστικά παραδείγματα αποτελούν οι περιπτώσεις του Facebook και της Google. Πριν από λίγες ημέρες, αποκαλύφθηκε ότι τα δεδομένα δεκάδων εκατομμυρίων χρηστών του Facebook έχουν περιέλθει εν αγνοία τους σε διαφημιστικές εταιρείες και χρησιμοποιούνται για εμπορικούς σκοπούς.

Η διαρροή των πληροφοριών των χρηστών γινόταν μέσω των δημοφιλέστερων εφαρμογών (apps) που χρησιμοποιούν τα μέλη του Facebook. Η υπόθεση ήρθε να προστεθεί στις αλληπάλληλες αιτιάσεις χρηστών του site περί ελλιπούς προστασίας των προσωπικών τους δεδομένων.

Εν τω μεταξύ, η υπόθεση του Google Street View εξακολουθεί να προκαλεί αντιδράσεις - αλλά και την παρέμβαση της δικαιοσύνης - σε αρκετές χώρες. Στα τέλη του περασμένου Μαΐου αποκαλύφθηκε ότι τα οχήματα της Google που κυκλοφορούν στους δρόμους και τραβούν φωτογραφίες, συνέλεξαν επί τέσσερα χρόνια τα προσωπικά δεδομένα χρηστών σε αρκετές χώρες.

Η βρετανική δικαιοσύνη απεφάνθη την Τετάρτη ότι η Google έχει παραβιάσει τη νομοθεσία, συλλέγοντας μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, διευθύνσεις και κωδικούς πρόσβασης στο Διαδίκτυο. Είχαν προηγηθεί η Ιταλία, η Γαλλία, η Γερμανία, η Ισπανία, και ο Καναδάς, οι αρχές των οποίων διερευνούν την υπόθεση.

Πώς θα συμμορφωθούν οι εταιρείες;

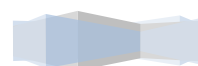
Ωστόσο, αξιωματούχοι της Κομισιόν εξέφρασαν αμφιβολίες για τον τρόπο με τον οποίο θα αναγκάσουν τις εταιρείες να συμμορφωθούν, με δεδομένο ότι οι περισσότερες από αυτές βρίσκονται εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

«Αξίζει τον κόπο να προσπαθήσουμε», απάντησε ο Τόμας Ζέρντικ, εμπειρογνώμονας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για θέματα προστασίας δεδομένων,

όταν ρωτήθηκε πώς η Ευρώπη θα αναγκάσει το Facebook, που έχει έδρα στις ΗΠΑ, να διαγράψει προσωπικά δεδομένα χρηστών.

Σύμφωνα με την εφημερίδα «The Wall Street Journal», η Google και το Facebook αρνήθηκαν να σχολιάσουν τις εξελίξεις.

Τέλος, όπως έγινε γνωστό, η Κομισιόν προτίθεται να εκχωρήσει μεγαλύτερη εξουσία στις αρχές προστασίας προσωπικών δεδομένων των κρατών-μελών της Ε.Ε., να αναθεωρήσει τους κανόνες για την προστασία της ιδιωτικότητας που διέπουν το έργο της αστυνομίας και να εναρμονίσει τη νομοθεσία στα 27 κράτη-μέλη προκειμένου να μειθούν τα γραφειοκρατικά προβλήματα που δημιουργούν εμπόδια στην εφαρμογή της νομοθεσίας. [Γιάννης Ανδριτσόπουλος, ΝΕΑ]

Κίνδυνοι προσωπικών δεδομένων

1. Ανεβάζουν (upload) ακατάλληλο, προσβλητικό ή ακόμα και παράνομο περιεχόμενο στον δικό τους χώρο online.
2. Αναρτούν υλικό που θα μπορούσε να βλάψει τη φήμη τους ή τη φήμη των άλλων.
3. Παραβιάζουν δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας.
4. Αναρτούν ακατάλληλα σχόλια σχετικά με τα προφίλ άλλων, τα οποία είναι ταπεινωτικά ή έχουν ως αποτέλεσμα τον εκφοβισμό.
5. Αναρτούν υλικό ή παρατηρήσεις, οι οποίες είναι δυσφημιστικές.

Αξιοποιήστε τα πλεονεκτήματα των κοινωνικών δικτύων με ασφάλεια

1. Μη δίνετε σε κανέναν τον κωδικό πρόσβασης στο εικονικό προφίλ σας. Όποιος αποκτά πρόσβαση στο προφίλ σας, μπορεί να διαχειριστεί πλήρως τα δεδομένα που εμφανίζονται σε αυτό.
2. Πριν εγγραφείτε σε μια ιστοσελίδα κοινωνικής δικτύωσης, αναζητήστε τη δήλωση περί απορρήτου και κατανοήστε πλήρως με ποιον τρόπο θα χρησιμοποιούνται από την ιστοσελίδα τα προσωπικά σας δεδομένα. Στα αγγλικά θα το βρείτε ως «privacy policy».
3. Από τη στιγμή που δημιουργείτε το εικονικό σας προφίλ, θα πρέπει να πάτε στο μενού των ρυθμίσεων για τη διαχείριση των προσωπικών σας δεδομένων και να αλλάξετε τις προεπιλεγμένες ρυθμίσεις. Συνηθέστερα θα το βρείτε στα αγγλικά ως «privacy settings».
4. Περιορίστε την πρόσβαση στο προφίλ σας. Έτσι, θα είναι δυσκολότερη η άντληση πολλών έγκυρων προσωπικών δεδομένων και πληροφοριών από επιτήδειους, οι οποίοι τα χρησιμοποιούν για εξειδικευμένη επίθεση phishing, μέσω των ιστοσελίδων κοινωνικής δικτύωσης.
5. Μην ανεβάζετε στο προφίλ σας φωτογραφίες όπου φαίνεται καθαρά η τοποθεσία στην οποία βρίσκεστε, ειδικότερα αν πρόκειται για το σπίτι σας, το σχολείο ή μέρη όπου συχνάζετε. Έτσι θα μειώσετε τις πιθανότητες εντοπισμού σας στον φυσικό κόσμο.
6. Αν δεχθείτε ένα προσβλητικό ή ανεπιθύμητο μήνυμα, χρησιμοποιήστε την ενσωματωμένη μέθοδο καταγγελιών της ιστοσελίδας κοινωνικής δικτύωσης που χρησιμοποιείτε. Συνήθως αναφέρεται με τη λέξη «report».
7. Να έχετε πάντα υπόψη σας ότι οι πληροφορίες που δημοσιεύετε στις ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης είναι δημόσια προσπελάσιμες, επομένως, καλό θα ήταν να μη δημοσιεύετε στοιχεία και φωτογραφίες που θα σας έφερναν σε δύσκολη θέση. Ακόμα και όταν διαγράψετε το προφίλ σας, πολλές πληροφορίες δεν αφαιρούνται και ενδέχεται να τις συναντήσετε και αλλού στο διαδίκτυο.
8. Να γνωρίζετε ότι, από τη στιγμή που προσθέτετε στη λίστα των φίλων σας κάποιο άτομο (αποδοχή «friend request»), αυτό αποκτά πρόσβαση στα

προσωπικά δεδομένα που εμφανίζονται στο προφίλ σας, μεταξύ των οποίων οι φωτογραφίες και τα στοιχεία επικοινωνίας σας.

9. Να γνωρίζετε ότι οι ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης προσφέρουν πολλές εφαρμογές (παιχνίδια, κουίζ, κ.λπ.), οι οποίες δεν υπόκεινται πάντα στην πολιτική απορρήτου της ιστοσελίδας και, επομένως, μπορούν να διαχειριστούν τα προσωπικά σας δεδομένα με διαφορετικό τρόπο.
10. Να έχετε πάντα υπόψη ότι στους εικονικούς κόσμους είναι εύκολο να δημιουργήσει κανείς μια «ψεύτικη ταυτότητα» και να παραπλανήσει άλλους χρήστες. Επομένως, θα πρέπει να είστε επιφυλακτικοί με τους εικονικούς σας φίλους.

Προσοχή στη γνωστοποίηση προσωπικών δεδομένων στο Διαδίκτυο

Πολλοί νέοι -κυρίως έφηβοι- δημοσιεύουν στο διαδίκτυο (Ιντερνετ) προσωπικά τους δεδομένα εκτιθέμενοι έτσι σε κινδύνους. Αυτό είναι το κεντρικό συμπέρασμα από το πρόγραμμα EU Kids Online, που δόθηκε στη δημοσιότητα εν όψει της σημερινής **Παγκόσμιας Μέρας Ασφαλούς Διαδικτύου** (Safer Internet Day). Το Δίκτυο EU Kids Online ανακαλύπτει -με στοιχεία που διαφέρουν ανάμεσα στις ευρωπαϊκές χώρες που εντάσσονται σ' αυτό- ότι πολλοί νέοι δημοσιεύουν στο διαδίκτυο προσωπικά τους δεδομένα.

ΠΗΓΕΣ

- Wikipedia.org
- CYTA Hellas
- Symantec.com

